

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

РЯБЕЦЬ ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ

УДК 342.97

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ
КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

кандидат юридичних наук, старший дослідник

Куркова Ксенія Миколаївна,

Науково-дослідний інститут публічного права,

завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт

Офіційні опоненти:

Заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор

Діденко Сергій Володимирович,

Херсонський інститут «Міжрегіональної Академії управління персоналом»,

директор

кандидат юридичних наук, доцент

Куценко Володимир Дмитрович,

ГО Академія «Адміністративно-правових наук»,

начальник відділу

Захист відбудеться «3» липня 2020 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

Автореферат розісланий «1» червня 2020 р.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради

Л.В. Сорока

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. З погляду позитивізму будь-яка норма права має бути захищена санкцією держави, а з погляду теорії природного права – права і свободи людини і громадянина мають бути гарантовані, забезпечені та захищені державою. Це має здійснюватися в такий спосіб, щоб не були порушені права і свободи інших осіб та у суворій відповідності до відповідних правових процедур. В іншому випадку захист однієї особи може перетворитися в порушення прав інших осіб, що є не припустимим у правовій державі. Тим самим, охорона та захист прав і свобод людини й громадянина – це складна діяльність, яка, у більшості випадків, лягає на плечі професіоналів-юристів, які, в свою чергу, об'єднуються в певні юридичні особи – юридичні компанії.

Юридичні компанії відіграють провідну роль у механізмі громадянського суспільства та вагому у правовій державі. Їх мету однією тезою можна сформулювати так – юридичні компанії забезпечують охорону і захист прав і свобод громадян та законних інтересів юридичних осіб, іншими словами їх існування є невід'ємним від цінностей правової держави з розвинутим громадянським суспільством.

Хоча юридичні компанії утворюються у відповідності до норм цивільного права та у більшості випадків обслуговують приватних осіб, проте значна частина їх діяльності регулюється нормами публічного права, в тому числі адміністративного. Адже, здійснюючи захист приватних осіб, вони вступають в офіційні адміністративно-правові відносини з суб'єктами публічної адміністрації, мають складну внутрішню корпоративну діяльність, яка у певних випадках набуває ознак публічного адміністрування, що здійснюється недержавними суб'єктами. Усе це дає можливість стверджувати, що юридичні компанії підпадають як під внутрішньо-організаційне, так і зовнішньо-адміністративне публічне адміністрування.

Ще більшу вагомість існування юридичних компаній в публічному просторі України обумовлюють ті факти, що в країні до державних соціальних інституцій дуже низька довіра. Так, державному апарату (чиновникам) не довіряють 77 % громадян, судовій системі – 76 %, органам прокуратури – 68 %, Національному агентству з питань запобігання корупції – 65 %, Уряду України – 64,5 % опитаних¹. Як показують результати власного соціологічного опитування, загалом, рівень довіри громадян України до юридичних компаній складає 67 %, а серед їх клієнтів – 94 % (додаток Б до дисертації). У більшості випадків юридичні компанії та їх працівники (в першу чергу адвокати) є основною юридичною силою, в якій громадяни України, іноземці та особи без громадянства знаходять правовий захист від свавілля чиновників чи приватних осіб.

Разом з тим існує безліч правових невідповідностей у діяльності юридичних компаній, а ще більше – правової невизначеності стосовно певних вагомих для громадян питань їх правового захисту. Окрім того, невирішеною проблемою є те, що

¹ Оцінка громадянами ситуації в країні, рівень довіри до виконавчих та правоохоронних органів влади, оцінка діяльності Уряду. *Центр Разумкова*. 2020. URL: <http://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-riven-doviry-do-vykonavchykh-ta-pravoohoronnykh-organiv-vlady-otsinka-diialnosti-uriadu-liutyi-2020r>

юридичні компанії часто піддаються протиправному тиску зі сторони інших суб'єктів громадянського суспільства.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Зазначена тематика не є новою для юридичної науки, однак має свої, специфічно обумовлені, зокрема адміністративним вектором дослідження, особливості.

До питання про окремі аспекти, що стосуються заявленої проблематики, у межах власних комплексних досліджень звертали свої наукові погляди такі вчені як: В. Богославець, розкривши правову природу договорів про надання правових послуг (2008 р.); О. Клим, описавши адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні (2009 р.); О. Бригінець, визначивши адміністративно-правовий статус державної податкової служби України (2011 р.); О. Хохуляк, виявивши проблеми формування та розвитку регіональних ринків юридичних послуг (2015 р.); Л. Котяш, дослідивши адміністративно-правове регулювання державної реєстрації юридичних осіб в Україні (2017 р.).

Питання, що стосуються юридичних послуг, юридичного ринку правових послуг, правової допомоги, а також деякі інші питання діяльності юридичних компаній в Україні були предметом вивчення таких вчених як: І. Вовк, Н. Геселева, О. Карлова, Р. Колесник, В. Кузьмук, В. Малига, В. Малишко, О. Марченко, І. Марчук, Н. Михальчишин, Л. Шевченко. Однак, спеціалізованого розгляду публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні вітчизняна адміністративна наука не має, а вищевказані вчені заклали фундамент для реалізації зазначеного.

Водночас, питання теоретичного осмислення публічного адміністрування в останні роки у колі наукових досліджень активізувались. Все більше вчених прагнуть віднайти відповідь на запитання, що це за правовий феномен та яка його сутнісна сторона. Зокрема, зазначене стосується таких науковців як О. Амосов, В. Білогур, Є. Болотіна, В. Гапотій, Г. Желеф, С. Ковальчук, А. Козирін, К. Кролевецький, О. Кузьменко, І. Кулишер, В. Лісничий, І. Рибчич, Ю. Сагайдак, Т. Семенчук та інші.

У комплексному вимірі теоретичну основу для даного дослідження заклали також праці таких вчених як: О. Абдуліна, В. Авер'янов, С. Алексеєв, Н. Беляєва, Є. Бородін, Н. Галіцина, В. Галуцько, Ю. Гаруст, М. Гриньова, Т. Губанова, О. Гумін, О. Джафарова, С. Діденко, П. Діхтієвський, А. Замрига, О. Кобзар, Т. Коломoeць, В. Колпаков, К. Куркова, В. Куценко, Я. Лазур, Є. Легеза, А. Манжула, А. Маркіна, С. Мосьондз, Т. Миськевич, І. Мінаєва, М. Міхровська, О. Музичук, І. Патерило, Є. Петров, А. Родюк, Є. Соболь, А. Солонар, С. Стеценко, Р. Чумак, Р. Шаповал, Ю. Шаров, І. Шпекторенко та інші.

Отже, необхідність розширення адміністративно-правових повноважень юридичних компаній, наявність у цій сфері законодавчих прогалин і невідповідностей, неналежна оцінка їх діяльності громадянським суспільством, а також поверхневий аналіз цієї проблематики вченими-адміністративістами є підтвердженням актуальності аналізованого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження узгоджується з основними положеннями Угоди про

асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 504 р, Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 739-р, Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 66-р, Концепції розвитку електронного урядування в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р, Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає у розв'язанні наукового завдання стосовно публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні шляхом розкриття теоретико-правових засад та інструментальної складової реалізації внутрішньо-організаційного та зовнішньо-адміністративного впливу на діяльність означених суб'єктів з метою забезпечення умов належного розвитку юридичного підприємницького сектору в Україні, його оптимізації та конкурентоспроможності, в тому числі на світовій (міжнародній) арені.

Для досягнення поставленої мети в дисертації потрібно вирішити такі *завдання*:

- сформулювати поняття публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;
- виявити та описати сутність і зміст публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;
- розкрити адміністративно-правовий статус публічної адміністрації, яка здійснює публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;
- з'ясувати форми та методи публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;
- сформулювати особливості внутрішньо-організаційного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;
- проаналізувати адміністративні процедури публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;
- виявити й узагальнити зарубіжний досвід публічного адміністрування діяльності юридичних компаній;
- сформулювати пропозиції щодо змін і доповнень до чинного законодавства України стосовно підвищення ефективності публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні.

Предмет дослідження – публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні.

Методи дослідження. Дисертаційне дослідження здійснено на основі *загальнонаукових* і *спеціальних* методів реалізації наукових пошуків. Цілеспрямоване вивчення об'єкту дослідження здійснено на основі методів *емпіричного* і *теоретичного* дослідження.

Метод *узагальнення* використано для формулювання понять, визначень та концепцій (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 2.3). За допомогою методу *абстрагування* стало можливим зосередити увагу на конкретних питаннях піднятої проблематики, зокрема відмежувати адміністративну діяльність публічної адміністрації в означеній сфері від інших напрямів реалізації її владного впливу, що застосовуються в інших сферах (підрозділ 2.2).

Аксіоматичний метод надав можливість отримати логічно обґрунтовані пояснення окремих процесів та явищ без додаткової доведеності (підрозділ 1.2). Розкладання теорій, наукових тезисів та тверджень на окремі складові частини здійснено на основі методу *аналізу*, а їх поєднання в єдине ціле – за допомогою методу *синтезу* (розділи 1–3).

Гіпотетичний метод дозволив сформулювати певні наукові припущення, зокрема щодо доцільності запозичення позитивного досвіду зарубіжних країн в аспекті публічного адміністрування діяльності юридичних компаній (підрозділ 3.1). Методи *індукції* та *дедукції* використано у всіх розділах роботи задля пошуку істинності умовиводів, а метод *формалізації* дозволив об'єктивізувати їх у відповідній формі.

Системний метод забезпечив вивчення проблематики комплексно, а методи *систематизації* та *класифікації* дозволили об'єднати отримані результати або узагальнення у певні групи (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 3.2).

Зіставлення досліджуваних явищ здійснено на основі методів *порівняння* та *правового експерименту* (підрозділи 2.2, 3.1), а методи *правового прогнозування* і *юридичної правотворчості* використано для формулювання пропозицій щодо змін і доповнень до чинного законодавства стосовно підвищення ефективності публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні (підрозділ 3.2).

Опрацювання результатів громадського опитування щодо стану публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні здійснено на основі методу *збору соціологічної інформації* (додаток Б до дисертації).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням у межах адміністративної науки, спрямованим на розкриття адміністративних засад та інструментарію публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, самоорганізаційної складової розвитку юридичного підприємницького сектору в Україні, а також ринку юридичних послуг як елементу економічної стабільності країни. За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення і висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

– сформовано поняття публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні під яким пропонується розуміти адміністративну діяльність суб'єктів публічної адміністрації, що реалізовується з метою забезпечення фізичних і юридичних осіб якісними юридичними послугами та публічного інтересу в цілому;

– з погляду філософії права виявлено та узагальнено сутність публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні як онтологічних адміністративно-правових зв'язків «вічної» особи як об'єднання професіоналів, що надають послуги у сфері права, що об'єктивно існує і функціонує незалежно від свідомості окремої людини (внаслідок чисельності в ній фахівців-юристів) з різноманітними суб'єктами публічного адміністрування, юридичними особами приватного права і громадянами, перетворюючи суб'єктивні «ідеальні» рішення окремого юриста (працівника юридичної компанії) в об'єктивне рішення (правову позицію) шляхом надання юридичних і адміністративних послуг, представництва прав і законних інтересів клієнтів в судах та адміністративних органах, здійснення правозахисної діяльності;

удосконалено:

– наукове розуміння адміністративно-правового статусу публічної адміністрації, яка здійснює публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, як сукупність адміністративних обов'язків і прав, повноважень та зони відповідальності конкретного її представника у площині досягнення основної мети публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні;

– наукові положення щодо корпоративного кодексу юридичних компаній як систематизованих внутрішньо-організаційних норм змішаної юридичної природи, що врегульовуються нормами адміністративного права, визначають єдині засади і правила корпоративної дисципліни задля ефективного захисту прав та законних інтересів клієнтів, публічного інтересу суспільства та підняття іміджу юридичних компаній;

отримали подальшого розвитку:

– теоретичні положення відносно юридичної природи методів публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні як сукупності прийомів та способів, що забезпечують здійснення дозвільно-реєстраційних, контрольних, наглядових, моніторингових та інших функцій суб'єктів публічної адміністрації шляхом індивідуалізованого впливу на ринок юридичних послуг та діяльність юридичних компаній традиційно усталеними (заохоченням, переконанням та примусом) та спеціалізованими (економічними та інформаційно-орієнтованими) варіантами;

– наукове розуміння адміністративних процедур публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні у вигляді форми урегульованості адміністративно-сервісної, адміністративно-процедурної та адміністративно-деліктної діяльності публічної адміністрації, що встановлює порядок реалізації їх повноважень у межах рамок, передбачених законодавством та передбачає етапність її реалізації, дотримання яких спрямовано на захист прав і законних інтересів

представників комерційного та/або соціального об'єднання професіоналів, що надають послуги у сфері права;

– наукові положення щодо зарубіжного досвіду публічного адміністрування діяльності юридичних компаній як концептуальних засад та інструментарію компаративістичних можливостей, які описуються трьома варіантами розвитку в умовах: часткової монополії адвокатів щодо судових та квазісудових спорів; обмеженого доступу до професії та реалізації юридичної практики – де можливість надання такої послуги мають тільки ліцензовані адвокати; вільного доступу до професії та реалізації юридичної практики – де можливість надання юридичних послуг мають всі професійні юристи;

– пропозиції відносно удосконалення чинного законодавства, зокрема щодо: обмеження адвокатської монополії кримінально-процесуальною сферою; впровадження процедури ведення єдиного обліку платника єдиного внеску, а також щодо створення нових адміністративних норм у вигляді: спеціалізованого закону, що регулюватиме аспекти розвитку ринку юридичних послуг; відповідної державної стратегії планування та розвитку юридичного підприємницького сектору в Україні; нового кодексу, що регулюватиме сучасні реалії та виклики у сфері розвитку трудових відносин; законодавчого акту, що встановлюватиме статус профільних саморегулювальних організацій в досліджуваній сфері; підзаконного методично-роз'яснювального акту щодо структури Корпоративного кодексу юридичної компанії.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані у дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення та конкретні пропозиції використовуються та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого наукового вивчення проблем публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчості* – для вдосконалення чинного законодавства щодо окремих аспектів розвитку юридичного підприємницького сектору в Україні (додаток В до дисертації);

– *освітньому процесі* – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосовній діяльності* – для покращення внутрішнього стратегічного планування діяльності юридичних компаній (акт впровадження юридичної компанії «Legal partner»).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки оприлюднені на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.), «Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності» (м. Львів, 19–20 квітня 2019 р.), «Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети» (м. Одеса, Україна, 17–18 січня 2020 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 222 сторінки. Робота містить список використаних джерел із 256 найменувань на 25 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів; наведено апробацію результатів дослідження; структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» складається із трьох підрозділів, в яких досліджено юридичну природу діяльності юридичних компаній в Україні, сформовано визначення публічного адміністрування щодо діяльності юридичних компаній в Україні, надано роз'яснення відносно його сутності та змісту, а також охарактеризовано й описано адміністративно-правовий статус публічної адміністрації в досліджуваній сфері.

У *підрозділі 1.1 «Поняття публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні»* сформовано наукову категорійну думку щодо аналізованої категорії.

Визначено, що юридична компанія може розглядатись у двох площинах: по-перше, як комерційне та/або соціальне об'єднання професіоналів; по-друге – як об'єкт публічного впливу. Окремо відзначено, що публічно-владний вплив держави щодо юридичних компаній є обмеженим та стосується встановлення загальних правил організації діяльності таких об'єднань, а також особливостей провадження господарської діяльності, у тому числі спеціальних, саме для сфери надання юридичних послуг.

З'ясовано, що основою діяльності юридичних компаній є надання відповідних послуг замовнику, який потребує професійної юридичної допомоги з різноманітних питань. При цьому рейтингові дані про обсяг доходів юридичної компанії не свідчать про якість юридичної послуги або репутацію на ринку, однак репрезентують загальний попит на послугу та рівень конкуренції в даному секторі бізнес-індустрії.

Діяльність юридичних компаній визначено з однієї сторони як різновид ведення бізнесу, орієнтованого на отримання прибутку, а з іншої – надання фізичним та юридичним особам можливості реалізації свого конституційного права на отримання юридичної допомоги з різноманітних питань, пов'язаних як із захистом прав, свобод та інтересів таких осіб, так і бажанням запобігти виникненню несприятливих наслідків неправильно обраного вектора дії у повсякденному житті шляхом надання відповідної юридичної послуги.

Проаналізовано сучасні концепції категорійно-понятійної складової публічного адміністрування, на основі чого сформовано авторське визначення терміну «публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» з розумінням

того, що носії публічної влади власне і є тими відповідальними особами, які забезпечують реалізацію основоположних функцій демократичної, соціально орієнтованої держави.

Підрозділ 1.2 «Сутність та зміст публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» присвячений розкриттю зазначеної проблематики.

Визначено, що учасниками (суб'єктами) публічного адміністрування юридичних компаній в Україні є особи (фізичні та юридичні), об'єднання осіб, що безпосередньо мають відношення до діяльності, пов'язаної із наданням юридичних послуг та органи влади (зокрема, публічна адміністрація). Мета публічного адміністрування юридичних компаній в Україні визначена як розвиток підприємництва, розбудова економічно стабільної країни, регулювання ринку юридичних послуг, в тому числі підняття авторитету та престижу професії, якості послуг та захисту прав споживачів, розвитку конкурентоспроможності вітчизняних юридичних компаній як на вітчизняному, так і світовому ринках.

Виявлено, що нормативно-правова база аналізованого процесу – це сукупність об'єктивно виражених у письмовій формі правових норм, основним призначенням яких є: 1) регулювання ринку юридичних послуг; 2) регулювання процесу надання правової допомоги (правових послуг); 3) визначення статусу юридичних компаній в Україні; 4) забезпечення особі можливості реалізовувати свої права і свободи у законному порядку, професійно їх захищати та відновлювати у разі порушення; 5) розбудова сталого економічного розвитку держави. Означена нормативна база має певні складові: по-перше, законодавство про підприємництво, в тому числі про захист прав споживачів; по-друге, законодавчі засади регулювання економічного розвитку; по-третє, законодавство про зовнішні та зовнішньоекономічні відносини; по-четверте, законодавство про діяльність суб'єктів господарювання у сфері надання юридичних послуг; по-п'яте, законодавство про судоустрій, органи правосуддя, адвокатуру та суб'єктів владних повноважень, з діяльністю яких може бути пов'язана представницька діяльність юристів – надавачів юридичних послуг. Зазначені складові також можна класифікувати, зокрема за критерієм обсягу впливу на загальні та спеціальні (до першої групи відносяться перші три блоки, а до другої – четвертий та п'ятий).

З'ясовано, що інструментарій адміністративної діяльності публічної адміністрації, що реалізовує публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні – це сукупна репрезентація діяльності публічної адміністрації – ті правові можливості, які втілюють правові приписи в дію; це частина відповідного механізму, що складається із форм і методів публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні; особливостей їх внутрішньо-організаційного адміністрування, а також адміністративних процедур в досліджуваній сфері. Механізм реалізації публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні включає сукупність усіх юридичних засобів, а інструментарій – тільки активну адміністративну діяльність. Тобто те, що безпосередньо втілює в дійсність прописані істини правильності дій владно-уповноважених учасників адміністративно-правових відносин в досліджуваній сфері.

У підрозділі 1.3 «Адміністративно-правовий статус публічної адміністрації, яка здійснює публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» розкриті адміністративні обов'язки та права суб'єктів владних повноважень, які беруть участь у правовому регулюванні діяльності юридичних компаній на основі реалізації норм адміністративного права.

Доведено, що у сфері публічного адміністрування діяльності юридичних компаній існує як публічна адміністрація у класичному розумінні більшості вітчизняних вчених (дозвільно-реєстраційні, контрольні-наглядові, моніторингові та інші суб'єкти владних повноважень, наділені можливістю адмініструвати окремі аспекти діяльності юридичних компаній), так і специфічна – так звана публічна адміністрація у сфері адвокатської діяльності, представники якої чинять безпосередній вплив на діяльність адвокатів та їх об'єднань.

Визначено, що Міністерство юстиції України є суб'єктом конституційної правозахисної діяльності, наділене комплексним загальним, спеціальним та спеціалізованим статусом. У даному випадку його статус є спеціальним, адже повноваження щодо державної реєстрації юридичних компаній розподілені між його суб'єктними утвореннями. Саме міністерство має реєстраційні повноваження, зокрема у частині легалізації таких суб'єктів тільки у випадку відсутності у них статусу юридичних осіб. Основну частину реєстраційних дій вчиняють його підпорядковані суб'єкти – державні реєстратори. Встановлено, що адміністративно-правовий статус державних реєстраторів та акредитованих суб'єктів в досліджуваній сфері є функціональним, тобто зазначені суб'єкти утворені саме для реалізації даної мети – легалізації юридичних компаній шляхом надання їм статусу юридичних осіб, що мають право проваджувати господарську діяльність у сфері права.

Виявлено, що адміністративно-правовий статус органів доходів і зборів обумовлюється правоохоронним характером їх діяльності. Беручи на облік юридичну компанію платником податків зазначені суб'єкти стають об'єктом контролюючого впливу, який за своєю юридичною природою має ознаки як організаційного, так й адміністративного впливу (можливість й активне застосування примусу), що, в свою чергу, робить їх унікальними. Визначено, що Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України має подвійний адміністративно-правовий статус – з однієї сторони це суб'єкт владних повноважень, що безпосередньо опікується питаннями регулювання ринку юридичних послуг, з іншої – уповноважений представник публічної адміністрації, основним завданням якого є зменшення бар'єрів в комунікації влади та бізнесу в аспектах регіонального та державного розквіту економіки та підприємництва.

Доведено, що адміністративно-правовий статус суб'єктів адвокатського самоврядування є специфічним у досліджуваному аспекті та базується на піднятті престижу інституту адвокатури, забезпеченні її сталості, що включає належну реалізацію юридичної практики на основі визначених засад, правил і стандартів за порушення яких вони наділені можливістю активізації механізмів притягнення до відповідальності. Фактично, означені суб'єкти репрезентують саморегуляцію ринку юридичних послуг, однак слід розуміти, що зазначене є неповністю точним, адже

саморегуляція включає й безпосередньо внутрішню організацію конкретної юридичної компанії.

Адміністративно-правовий статус професійних громадських організацій визначено як особливий, адже з однієї сторони – їх можна вважати особливими суб'єктами публічної адміністрації, а з іншої – представниками певного колективу, що обстоює свої права та законні інтереси. Тому, узагальнюючи – це частина саморегуляції ринку юридичних послуг, що чинить безпосередній вплив на діяльність юридичних компаній шляхом колективного вирішення нагальних питань в означеній сфері.

Розділ 2 «Інструментарій публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» присвячений розкриттю практичного прояву адміністративних дій суб'єктів публічної адміністрації щодо внутрішньо-організаційного та зовнішньо-правового впливу на діяльність юридичних компаній в Україні.

Підрозділ 2.1 «Форми і методи публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» присвячений розкриттю зовнішніх виразів адміністративної діяльності публічної адміністрації в аналізованій сфері.

Зроблено висновок, згідно з яким інструментарій публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні – це сукупність засобів діяльності публічної адміністрації, на основі реалізації норм адміністративного права, в процесі чого останні знаходять свій об'єктивний вираз шляхом практичного адміністративно-правового впливу на суб'єктів адміністративного права у певних формах та за допомогою конкретних методів діяльності публічної адміністрації.

У процесі аналізу доктринальних думок щодо форм публічного адміністрування виявлено: а) форма є способом вираження завдань, повноважень та компетенції суб'єкта публічної адміністрації; б) форми публічного адміністрування – це зовнішньо виражена дія владного впливу на відповідні об'єкти; в) форми діяльності публічної адміністрації є сукупністю адміністративних дій уповноважених суб'єктів, що реалізуються за допомогою методів; г) основною метою форм адміністративної діяльності є забезпечення, гарантування, охорона чи будь-яка інша спроба утвердження режиму законності, порядку в країні; ґ) формою є юридично значима діяльність уповноважених органів та суб'єктів у певній сфері.

Визначено, що форми публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні є самостійною складовою процесу реалізації окремих аспектів публічної влади на юридичну бізнес-індустрію та діяльність адвокатів, що не орієнтована на отримання прибутку, і яку не слід плутати з конкретними інструментами права та інструментами механізму його реалізації. Публічна адміністрація у межах своїх повноважень має право чи обов'язок використовувати той чи інший інструмент під час здійснення своєї адміністративної діяльності, в тому числі й форму, у той час як для конкретного адміністративно-правового механізму характерні певні інструментальні набори діяльності як одного суб'єкта, так і декількох. Означене можна спостерігати, зокрема, під час дозвільно-реєстраційної діяльності щодо юридичних компаній, де задіяні інструментальні набори, зокрема форми адміністративних дій: по-перше, засновників компанії (приймається рішення

про створення, об'єктивоване у вигляді установчого документа); по-друге, реєстраторів, що здійснюють фіксацію факту її створення шляхом внесення відомостей до реєстру; по-третє, фінансових органів, які на основі реєстраційних відомостей здійснюють облік юридичної компанії як платника податків. Тобто кожен із зазначених суб'єктів відіграє конкретну роль у процесі легалізації діяльності юридичних компаній задля подальшої її діяльності у рамках закону.

Виявлено і узагальнено, що: 1) Міністерство юстиції України у своїй адміністративній діяльності використовує як правові форми, так і неправові – видання актів, реєстрація, ведення реєстру, здійснення антикорупційної експертизи; 2) органи доходів і зборів у своїй діяльності здебільшого використовують таку форму як видання індивідуальних адміністративних актів (наприклад, податкові повідомлення) та вчиняють реєстраційні дії щодо становлення на облік юридичних компаній суб'єктом платника податків; 3) Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України видає акти загального характеру щодо регулювання аспектів регіонального розвитку в країні; 4) суб'єкти адвокатського самоврядування користуються усіма формами адміністративної діяльності, адже наділені можливістю видання як загальних, так і індивідуальних актів, ведення Єдиного реєстру адвокатів, учиняють інші юридично значущі дії, а також здійснюють матеріально-технічні операції.

На основі аналізу доктринальних думок визначено, що методи публічного адміністрування: а) це сукупність прийомів та способів; б) забезпечують здійснення функцій суб'єкта публічної адміністрації; в) є практичним проявом впливу на об'єкти адміністрування, здебільшого поведінку людей; г) у більшій мірі є індивідуалізованими, допускається застосування як правових, так і неправових методів; г) традиційними усталеними методами публічного адміністрування є примус, переконання та заохочення.

Контрольно-наглядова, моніторингова та оперативно-розшукова діяльність (виявлення та запобігання порушенню вимог законодавства юридичними компаніями у процесі своєї діяльності, у тому числі щодо якості надання юридичних послуг, дотримання умов трудового законодавства та податкових зобов'язань) у досліджуваній сфері є передумовою для застосування адміністративно-примусових, заохочувальних та переконувальних методів діяльності публічної адміністрації. Спеціалізовані методи публічного адміністрування діяльності юридичних компаній є допоміжними сегментами організуючого процесу, що забезпечують комунікацію влади та представників юридичного бізнесу.

У підрозділі 2.2 *«Особливості внутрішньо-організаційного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні»* з'ясовано, що індивідуальна та нормативна регуляція є зовнішньо- та внутрішньо- організаційно-владною дією, спрямованою на урегулювання, забезпечення чи інший вплив на діяльність юридичних компаній в Україні.

Доведено, що саморегуляцію слід розглядати в соціальному, психологічному, педагогічному, філософському та економіко-правовому аспектах. Визначальним обрано економіко-правовий аспект, який включає: саморегулювання діяльності юридичних компаній, що полягає у встановленні локальних правил провадження

діяльності у сфері права на деталізованих законодавчих засадах внутрішніми документами компанії; self-regulation, тобто ринкове регулювання діяльності означених суб'єктів.

Визначено ключові аспекти саморегулювання діяльності юридичних компаній: 1) основний документ юридичної компанії – статут, який по своїй суті є формальним; 2) для більшого охоплення нормативного аспекту саморегуляції дієвим визначено такий інструмент як корпоративний кодекс, в нормах якого передбачаються основні аспекти, принципи та правила діяльності компанії; 3) окремо відзначено про необхідність існування партнерського кодексу.

Виявлено, що в аспекті саморегуляції, як специфічного елемента публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, окрім статуту, партнерського та корпоративного кодексу важливе значення має також волонтерство та членство в профільних громадських організаціях.

Під self-regulation (саморегулюванням) ринку юридичних послуг розуміється діяльність саморегулювних організацій (далі – СРО), спрямована на врегулювання окремих аспектів його розвитку. У досліджуваній сфері фактичним СРО є традиційні адвокатські організації та громадські організації, діяльність яких належним чином законодавчо не врегульована.

Обґрунтовується, що застосування со-regulation (співрегулювання) владою та представниками бізнес-індустрії надасть можливість розбудувати економічно стабільну країну, адже саме сфера послуг є основним «двигуном» економічного розвитку провідних країн світу. У поєднанні зовнішнього організаційного впливу із саморегуляцією можна досягти максимальної результативності розвитку підприємництва, а отже – і основної мети публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні.

Підрозділ 2.3 «Адміністративні процедури публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» присвячений аналізу порядку здійснення адміністративних дій публічної адміністрації в аналізованій сфері.

Визначено, що усі різновиди адміністративної діяльності публічної адміністрації мають відповідати певним процедурам реалізації, що слугують формою їх урегульованості. У досліджуваній сфері виокремлено такі основні різновиди адміністративних процедур: 1) легалізація діяльності юридичної компанії в Україні – зазначена процедура урегулює адміністративно-сервісну діяльність уповноважених представників публічної адміністрації у сфері вчинення реєстраційних дій, пов'язаних зі створенням юридичної компанії або внесенням змін до реєстру у зв'язку зі змінами у діяльності останньої. В межах означених процедур існує ще одна, – процедура оскарження, яка безпосередньо передбачає подання скарги до Міністерства юстиції України та його територіальних органів або до суду. У такому випадку мова буде йти про адміністративно-процедурну діяльність публічної адміністрації та діяльність адміністративних судових органів, кожна із яких матиме свої особливості; 2) встановлення на облік юридичної компанії в Україні як платника податків та інших зборів – стосується як юридичних осіб, так і фізичних осіб, що є засновниками юридичної компанії. В межах означеного проблемним є те, що на обліку у контролюючих органів одна й та ж юридична

компанія (у особі власника або керівника) з наявністю трьох однорідних видів діяльності (фізична особа-підприємець, адвокат, директор з основного КВЕДу – «69.10 Діяльність у сфері права») підлягає оподаткуванню за потрійною ставкою єдиного внеску, яку необхідно сплачувати. За таких умов не повинні здійснюватись нарахування єдиного соціального внеску як самозайнятої особи (яка здійснює незалежну професійну діяльність адвоката) та вестись єдиний облік платника єдиного внеску, а саме як фізичної особи-підприємця; 3) отримання посвідчення адвоката та свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю – зазначена процедура урегулює адміністративно-сервісну діяльність (так званого СРО) у досліджуваній сфері та передбачає етапність доступу осіб до інституту професійної адвокатської діяльності.

Окремо охарактеризована процедура участі профільних громадських організацій у регулюванні ринку юридичних послуг, зокрема у процесі прийняття спільних суспільно-важливих рішень в досліджуваній сфері, яка має такий вигляд: звернення до публічної адміністрації з пропозиціями або їх надання за результатами громадського обговорення певного питання, що стосується даної сфери; обговорення наданих пропозицій, їх мотивування до впровадження; прийняття позитивного чи негативного рішення публічною адміністрацією за результатами обговорення пропозицій із повідомленням про це заінтересованих осіб.

Розділ 3. «Удосконалення публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» складається із двох підрозділів, в яких виявлено сучасні тенденції ринку юридичних послуг, досліджено зарубіжний досвід його функціонування та регулювання, а також обґрунтовано доцільність внесення змін та доповнень до вітчизняного адміністративного законодавства щодо оптимізації реалізації публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні.

У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід публічного адміністрування діяльності юридичних компаній» здійснена компаративістична характеристика ефективного зарубіжного досвіду публічного адміністрування діяльності юридичних компаній.

Визначено, що ринок юридичних послуг є динамічним, що зумовлено різними чинниками, в тому числі інтеграційними, глобалізаційними, технологічними. Оскільки український ринок юридичних послуг функціонує у складних соціально-економічних реаліях, доводиться, що адаптація окремих аспектів позитивного зарубіжного досвіду його врегулювання є необхідною, в тому числі, для стабілізації вітчизняної економічної системи, що є передумовою належної діяльності юридичних компаній.

Проведений аналіз дозволив зробити такі висновки. Велика Британія – це приклад країни, в якій ринок юридичних послуг максимально врегульований з боку держави. Особливістю є те, що саморегуляція має мінімізовані прояви. Ринок юридичних послуг нормативно забезпечується однойменним законом, який достатньо формалізований, чітко сформований та відповідає економічним викликам сучасності. Цілком актуальним для України є запозичення зазначеного досвіду в аспекті розробки спеціалізованого акту. У Сполучених Штатах Америки ринок юридичних послуг є одним із найбільш розвинених у світі, де доступ до юридичної професії підкріплений системою обов'язкового ліцензування (у законах країни

містяться заборонні норми займатися юридичною практикою без ліцензії). Тільки інститут адвокатури офіційно визнається таким, що безпосередньо займається захистом прав та інтересів осіб. У Німеччині реалізація юридичної практики є престижною, зокрема через складність доступу до означеної професії та надзвичайно високого рівня суспільної відповідальності, що лягає на особу, яка проводить діяльність із використанням найменування професії «адвокат». На основі зазначеного стверджується, що повний монополізм ринку юридичних послуг для України не є найкращим інструментом його розвитку, адже не надасть бізнесу позитивного результату.

У Республіці Білорусь досить чітко розмежована сфера діяльності адвокатів та осіб, що на професійній основі надають послуги у сфері права. Останнім часом активно обговорюється необхідність спрощення системи ліцензування для останніх, оскільки вважається, що зазначене спростить умови ведення бізнесу. Досвід зазначеної країни репрезентує той факт, що ліцензування господарської діяльності у сфері права є не зовсім доцільним для України, адже здебільшого юридичні компанії мають у своєму штаті адвокатів, які вже підтвердили свою професійну здатність шляхом отримання відповідного свідоцтва.

Зроблено висновок, що об'єднуючим фактором для всіх проаналізованих країн є прозорість ринку, відносно стійкі та ефективні механізми захисту прав споживачів. Забезпечення правових послуг регулюється поєднанням адміністративних інструментів та саморегулюванням.

Підрозділ 3.2 «Напрямок оптимізації підвищення ефективності публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні» присвячений виробленню концептуальних засад та конкретних пропозицій щодо удосконалення норм адміністративного права з метою підвищення ефективності публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні.

Доведено, що волонтерство, як вид діяльності юридичної компанії, має регулюватись через механізми громадського контролю. Зазначене демонструє необхідність законодавчого встановлення профільних СРО в досліджуваній сфері, які повинні бути регіональними та мати право: щоквартально отримувати інформацію від юридичних компаній, індивідуальних практикуючих спеціалістів у сфері права про обсяги та різновиди наданих послуг, їх результати та окремо обґрунтування цін за надані послуги; здійснювати моніторинг дотримання норм професійної етики у практичній діяльності юридичних компаній регіону; видавати методичні рекомендації щодо провадження діяльності юридичними компаніями регіону; представляти інтереси регіону під час комунікації та співпраці із представниками публічної адміністрації щодо питань, що стосуються регіонального та загальнодержавного розвитку ринку юридичних послуг; розробляти пропозиції щодо оптимізації розвитку юридичного ринку із подальшими пропозиціями стосовно їх впровадження публічною адміністрацією; розробляти правила, стандарти та вимоги до діяльності юридичних компаній, спрямованих на запобігання порушення прав клієнтів, забезпечення якості юридичних послуг, унеможливлення факторів, що впливають на формування негативного ставлення громади до інституту професійної юридичної діяльності; застосовувати заходи дисциплінарного впливу у разі

виявлення порушень встановлених та визнаних правил як таких, що мають обов'язкову силу до дотримання усіма юридичними компаніями регіону.

Доведена необхідність забезпечення сталого розвитку ринку юридичних послуг шляхом розробки та прийняття профільного законодавчого акту та відповідної державної стратегії. Запорукою сталого розвитку ринку юридичних послуг, якості забезпечення громадян кваліфікованою правовою допомогою та інструментом розквіту вітчизняної економіки визначено поєднання стратегічного планування діяльності юридичної компанії самостійно із державним стратегічним плануванням розвитку юридичного підприємницького сектору в Україні.

Доведено, що внутрішнє стратегічне планування діяльності юридичних компаній передбачає наявність дієвого корпоративного кодексу – СРО або публічна адміністрація мають взяти за основу пропоновані ініціативи щодо його структурної будови та розробити рекомендації (типового або примірного) корпоративного кодексу юридичної компанії як основного інструменту внутрішньої регуляції якості розвитку підприємництва. Окремо відзначено, що чинне трудове законодавство наразі не відповідає сучасним реаліям та викликам у сфері розвитку трудових відносин, а тому необхідним є розробка та прийняття нового Трудового кодексу України. Також необхідним є комплексний підхід законодавця до управління системою оподаткування шляхом ведення єдиного обліку платника єдиного внеску.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації шляхом формування узагальнень, рекомендацій та конкретних наукових тезисів надано роз'яснення щодо адміністративних засад та інструментарію публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, самоорганізаційної складової розвитку юридичного підприємницького сектору в Україні, а також розвитку ринку юридичних послуг як елементу економічної стабільності країни. Основні з них такі:

1. Сформовано, що публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні – це процес реалізації публічної влади, що здійснюється уповноваженими органами, посадовими та службовими особами, а також прирівняними до них суб'єктами, який передбачає зовнішньо організаційний вплив на юридичну бізнес-індустрію та діяльність адвокатів, яка не орієнтована на отримання прибутку з метою надання можливості громадянам України якнайкраще користуватись закріпленим Конституцією правом правового професійного захисту з однієї сторони, а з іншої – забезпечити постачальникам ринку юридичних послуг умови належного його розвитку, оптимізації та конкурентоспроможності, в тому числі на світовій (міжнародній) арені.

2. Доведено, що правовим змістом публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні є сукупність юридичних елементів, які забезпечують цілісність процесу публічного адміністрування діяльності юридичних компаній, описують його теоретичну та практичну сутність, а також визначають структуру зовнішньо-організаційного впливу, результативність якого становить загальнодержавний пріоритет.

3. Зроблено висновок, що концептуальні особливості адміністративно-правового статусу публічної адміністрації, яка здійснює публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні яскраво демонструють необхідність двостороннього впливу на діяльність останніх: зовнішнього та внутрішнього, державного та саморегулівного. Тільки у поєднанні зазначених механізмів ринок юридичних послуг може розвиватись та набувати тенденцій сталості, наслідком чого буде створення умов для ефективного відновлення юридичними компаніями порушених прав громадян та/або законних інтересів суб'єктів господарювання.

4. З'ясовано, що форми публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні – це частина інструментального набору діяльності публічної адміністрації під час реалізації конкретного механізму втілення в дійсність їх публічної влади, що передбачає спосіб вираження їх завдань, повноважень та компетенції і здійснюється шляхом прийняття конкретним суб'єктом нормативного чи індивідуального акта, а також вчинення юридично значущих дій, основною метою яких є забезпечення, гарантування, охорона чи будь-які інші способи утвердження режиму законності, економічного порядку в країні, розвитку підприємництва.

5. Зроблено висновок, що інструментами саморегуляції юридичної компанії в Україні є її установчі та інші внутрішні документи, а також окремо волонтерська діяльність та активна участь у профільних громадських організаціях. Доведено, що з однієї сторони належно сформований та практично дієвий корпоративний кодекс є запорукою їх належного розвитку, а з іншої – законодавче вирішення питання діяльності СРО у досліджуваній сфері слугуватиме чинником сталого розвитку ринку юридичних послуг, підвищення рівня якості самих послуг та кваліфікації юристів-практиків, що проваджують економічну діяльність у сфері права.

6. Доведено, що адміністративно-процедурну діяльність публічної адміністрації як окремий різновид спрямування реалізації владної дії на сферу діяльності юридичних компаній слід чітко розмежовувати від адміністративних процедур її реалізації, яка є формою урегульованості адміністративно-сервісної, адміністративно-процедурної та адміністративно-деліктної діяльності публічної адміністрації, що встановлює порядок реалізації повноважень уповноважених суб'єктів у межах рамок, передбачених законодавством та передбачає етапність її реалізації, дотримання яких спрямовано на захист прав і законних інтересів представників комерційного та/або соціального об'єднання професіоналів, що надають послуги у сфері права.

7. Доводиться, що для України позитивним вбачається перейняття окремих особливостей кожної із проаналізованих країн, що сукупно передбачає формування окремого спеціалізованого акту, основним призначенням якого має бути: визначення засад провадження діяльності у сфері права із чітким розподілом сфери діяльності адвокатури та юридичних компаній, у штаті яких наявні/відсутні адвокати; забезпечення більшої прозорості ринку; розбудова стійких та ефективних механізмів захисту прав споживачів, а також наявність контролю за ціноутворенням у зазначеній сфері.

8. Визначено, що основними законодавчими проблемами належної реалізації публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні є: відсутність

профільного законодавчого акту та стратегії розвитку сфери надання юридичних послуг; невідповідність трудового законодавства сучасним реаліям та викликам у сфері розвитку трудових відносин; відсутність рекомендацій щодо (типового або примірною) корпоративного кодексу юридичної компанії як основного інструменту внутрішньої регуляції якості розвитку підприємництва; відсутність комплексного підходу законодавця до управління системою оподаткування; відсутність публічно-правових механізмів регіонального розвитку ринку юридичних послуг, регулювання якого наразі здійснюються законодавчо не визначеними СРО; відсутність рекомендацій, настанов та процедур спрощеного доступу до отримання юридичних послуг шляхом залучення інноваційних практик у діяльність юридичних компаній; невизначеність статусу професійної правничої допомоги в Україні, зокрема в аспекті адвокатської монополії.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Рябець О.М. Саморегуляція як специфічний елемент публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2016. Вип. 40. Т. 4. С. 124–129.

2. Рябець О.М. Публічне адміністрування діяльності юридичних компаній: аспекти категорійно-понятійної складової. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2. Т. 2. С. 99–105.

3. Рябець О.М. Особливості змісту публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2018. Вип. 50. Т. 4. С. 133–138.

4. Рябець А.М. Великобританія или США: опыт регулирования рынка юридических услуг. *Право и политика*. 2019. № 1. С. 79–84. (Кыргызская Республика).

5. Рябець А.М. Нормативно-правовая база публичного администрирования деятельности юридических компаний в Украине. *Право и Закон*. 2019. № 3. С. 93–98. (Кыргызская Республика)

6. Рябець О.М. До питання про визначення діяльності юридичних компаній в Україні об'єктом адміністративно-правових відносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 6. С. 219–224.

7. Рябець О. М. Юридична фірма чи юридична компанія: розмежування термінів в аспекті визначення об'єкту публічного адміністрування. *Юридичний бюлетень*. 2019. № 11. С. 117–122.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Рябець О.М. Актуалізація публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні. *Теорія і практика сучасної юриспруденції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (Київ, 7–8 груд. 2018 р.). К.: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 77–80.

9. Рябець О.М. Місце юридичних компаній в системі бізнес-індустрії. *Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності: матеріали*

Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 19–20 квіт. 2019 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 66–69.

10. Рябець О.М. Корпоративний кодекс як основний інструмент саморегуляції юридичної компанії. *Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, Україна, 17–18 січ. 2020 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2020. С. 71–73.

АНОТАЦІЯ

Рябець О.М. Публічне адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2020.

У дисертації наведено розв’язання наукового завдання стосовно публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні. Дисертаційне дослідження є першою комплексною науковою роботою в рамках адміністративної науки, спрямованою на розкриття адміністративних засад та інструментарію публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, самоорганізаційної складової розвитку юридичного підприємницького сектора в Україні, а також розвитку ринку юридичних послуг як елемента економічної стабільності країни. У результаті здійсненого аналізу сформульовано наукові положення і висновки, запропоновані особисто здобувачем.

Сформовано поняття, виявлено та описано сутність та зміст публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, а також розкрито адміністративно-правовий статус публічної адміністрації, яка реалізовує означене.

З’ясовано форми та методи публічного адміністрування діяльності юридичних компаній в Україні, сформовано особливості внутрішньо-організаційної реалізації означеного процесу та проаналізовано окремі адміністративні процедури в його межах.

Виявлено й узагальнено зарубіжний досвід публічного адміністрування діяльності юридичних компаній, сформовано пропозиції щодо змін і доповнень до чинного законодавства стосовно покращення реалізації такої діяльності в Україні.

Ключові слова: корпоративний кодекс, професійна правнича діяльність, публічне адміністрування, саморегуляція, сфера надання юридичних послуг, юридична компанія, юридична послуга, юридична практика.

АННОТАЦИЯ

Рябец А.М. Публичное администрирование деятельности юридических компаний в Украине. – *Квалификационный научный труд на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право, информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2020.

В диссертации приведены решения научной задачи относительно публичного администрирования деятельности юридических компаний в Украине. Диссертационное исследование является первой комплексной научной работой в рамках административной науки, направленной на раскрытие административных основ и инструментария публичного администрирования деятельности юридических компаний в Украине, самоорганизации составляющей развития юридического предпринимательского сектора в Украине, а также развития юридического рынка как элемента экономической стабильности страны. В результате проведенного анализа сформулированы научные положения и выводы, предложенные лично соискателем.

Сформировано понятие, выявлены и описаны сущность и содержание публичного администрирования деятельности юридических компаний в Украине, а также раскрыт административно-правовой статус публичной администрации, которая реализует обозначенное.

Выяснены формы и методы публичного администрирования деятельности юридических компаний в Украине, сформированы особенности внутренне-организационной реализации указанного процесса и проанализированы отдельные административные процедуры в его пределах.

Выявлен и обобщен зарубежный опыт публичного администрирования деятельности юридических компаний, сформированы предложения касательно изменений и дополнений в действующее законодательство относительно улучшения реализации такой деятельности в Украине.

Ключевые слова: корпоративный кодекс, профессиональная юридическая деятельность, публичное администрирование, саморегуляция, сфера предоставления юридических услуг, юридическая компания, юридическая практика, юридическая услуга.

SUMMARY

Ryabets O. Public Administration of Legal Company's in Ukraine. – *Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.*

The thesis for the degree of the Candidate of Law in specialty 12.00.07 «Administrative law and Process; Financial law; Informational law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2020.

The dissertation presents the solution of a scientific problem concerning the public administration of law company's in Ukraine. The following research paper is the first complex scientific work within the framework of administrative science, aimed at revealing the administrative principles and tools of public administration of law company's in Ukraine, the self-organizing component of the legal business sector in Ukraine and the legal market as an element of economic stability.

In the scientific work the concept of public administration of law company's activities in Ukraine is formed, its essence and content are identified and described. Also by the author the administrative and legal status of public administration, which implements this have been revealed.

The forms and methods of public administration of law company's activities in Ukraine are clarified, the peculiarities of internal organizational implementation of this process are formed and some administrative procedures within its limits are analyzed.

The foreign experience of public administration of activity of law company's activities are revealed and generalized. The offers concerning changes and additions to the current legislation concerning improvement of realization of such activity in Ukraine are formed.

Key words: corporate code, law company, legal practice, legal service, professional legal activity, public administration, self-regulation, sphere of legal services.